

– Ми не брали участі в підготовці цього послання. Але я вважаю, що роль народу як прямої демократії в усіх сферах життя має бути підвищена і для цього існують і всеукраїнський, і місцевий референдуми. До речі, місцеві референдуми нині в Україні скасовані. Проте проводити референдуми з будь-якого питання – гостро і небезпечно, з референдумами треба поводитися дуже обережно, досвід Європи застерігає. Коли на місцевих референдумах вирішують, чи будувати дорогу, школу, чи якісь інші питання, котрі покращують життя громади, то вони збираються і голосують, якщо влада не може сама прийняти рішення (наприклад, Швейцарія). У нас є тільки закон про всеукраїнський референдум, до того ж ухвалений із порушенням розділу XIII Конституції України. Я і тепер вважаю, що в Україні має бути закон і про всеукраїнський, і про місцевий референдуми. Цим ми дамо змогу людям бачити свою можливість реальної, а не формальної участі в управлінні державою. Але не можна приймати закони, які порушують Конституцію!

– Прокоментуйте конфліктну ситуацію з обговоренням Закону «Про всеукраїнський референдум» на Конституційній асамблеї.

– Коли дехто із членів асамблеї пропонує обговорювати закон про референдум і порушує таке питання, то будь ласка. Але яке рішення ми можемо прийняти? Ми можемо звернутись і до Президента, і до парламенту з тим, що асамблея бачить у якихось законах небезпеку, – це нормальна демократична процедура. Але коли ми почнемо давати оцінки законам, прийнятим Верховною Радою, указам Президента, розпорядженням Кабміну, то навіщо нам Конституційний Суд? Адже це його конституційні повноваження.

Конституанта, попри всі складнощі в державі й усередині асамблеї (а вони є, бо коли збирається троє юристів, то діалог уже напружений, а коли 94 – навіть складно уявити), працює і, я вважаю, працює ефективно. Ми не приймаємо швидких і необґрунтованих рішень, а тим паче рішень, які не відповідають нормам Конституції і XIII розділу, зокрема. Ми такі питання навіть не виноси-

мо на обговорення. Адже основною нормою для роботи асамблеї є чинний Основний Закон, і ми не виходитимемо за будь-яких умов за його межі.

– Чому, на вашу думку, опозиція досі не звернулася з поданням до Конституційного Суду про визнання Закону «Про всеукраїнський референдум» неконституційним, хоча правники й, зокрема, опозиційні народні депутати наголошують на його неконституційності при першій-ліпшій нагоді?

– Я також вважаю, що треба подавати подання. Але вони (опозиціонери) впевнені, що в Конституційному Суді нічого не доб'ються, й про це відкрито кажуть. Конституційний Суд, на жаль, не став таким незалежним органом, який слухає всіх і приймає рішення на потребу українського народу. А якщо приймуть рішення, що закон відповідає Конституції, то більше жодних юридичних претензій висунуто до нього не може бути. А як немає подання, то хоча б обговорення в суспільстві триває.

12

Тарас РОМАНЮК,
Микола БІЛОКОПИТОВ (фото)

На пленарному засіданні Конституційної асамблеї 21 червня прийнято за основу проект Концепції внесення змін до Конституції України для подальшого доопрацювання з урахуванням висловлених зауважень, рекомендацій, застережень.

Проголосували за умови, що до середини вересня уважно й ретельно опрацюють основні положення проекту та внесуть пропозиції з метою підготовки концепції до схвалення, орієнтовно до кінця жовтня нинішнього року.

Концепцію приймуть восени

На засіданні точилися гострі та відверті дискусії. Оскрему увагу було приділено положенням, які встановлюють систему основних функцій прокуратури. Під час розроблення пропозицій до концепції враховано рекомендації Венеціанської комісії про необхідність виключення з Основного Закону положення щодо висловлення Верховною Радою недовіри Генеральному прокуророві, що має наслідком його відставку з посади, бо це, по суті, є формою політичної відповідальності, що не сумісне зі статусом Генерального прокурора; а також рекомендації

щодо збільшення терміну повноважень Генерального прокурора до 7 років, що має на меті зменшити політизацію відомства та гарантувати неупередженість Генерального прокурора.

Кінцева мета реформування в цій сфері полягає у визначенні конституційно-правового статусу прокуратури, який відповідатиме європейським стандартам і створить належне правове підґрунтя діяльності прокуратури, що забезпечить її ефективну роль у механізмі державного захисту прав, свобод і законних інтересів людини, а також суспільства й держави від протиправних посягань.

– **Які саме зміни пропонується внести до Конституції? Що буде змінюватися кардинально?**

– Ну, так, щоб коротко, то зміни щодо місцевого самоврядування будуть докорінними; судова реформа – докорінно; багато питань щодо повноважень між гілками влади... Нині я, наприклад, бачу в парламенту багато повноважень, які йому не притаманні. Тому наше завдання – збалансувати повноваження всіх гілок влади, щоб вони не перетинались і кожна виконувала саме свої функції. Кожен повинен молотити свого снопа – наше найважливіше завдання. Окрім того, ціла низка статей дороблятиметься доповнюватиметься, уточнюватиметься. Ну, наприклад, стаття 20 Конституції про державні символи говорить, що великий герб встановлюється з урахуванням малого герба. Великий герб, малий... що це таке? Ми пропонуватимемо затвердити Герб України. Коли приймали Конституцію 1996 року, шукали компроміс між політичними силами й знайшли такий вихід: вводимо малий герб, а великий – можливо,

колись пізніше, на основі малого. Таким чином залишили Україну на 17 років без державного символу. Я навів один приклад, але таких незбалансованих, невиважених, а головне, незавершених формулювань у Конституції чимало.

– **Деякі члени Конституційної асамблеї поширюють у ЗМІ інформацію про свій вихід із її складу через недовіру до Конституанти. Прокоментуйте, будь ласка, цю ситуацію.**

– Жити у правовій і демократичній державі означає дотримуватися закону. Будь-яка організація повинна керуватися законом і своїм статутом. І я прагну в Конституційній асамблеї дотримуватися саме такого порядку обговорення і прийняття рішень. Ми не знімаємо ніколи обговорення, якщо член асамблеї хоче виступити. Я спрямовую його пропозиції в комісії, їх у нас сім. Тоді члени комісії приймають рішення, і ми керуємося ним, коли обговорюємо питання на пленарному засіданні.

Треба уникнути амбіцій. Деякі члени Конституанти фактично кажуть: якщо, мовляв, не працюва-

тимемо так, як я хочу, то я піду. Уже навіть загрожують, що групами виходитимуть із засідань. А треба розуміти, що в асамблею ніхто нікого силоміць не тягнув. Політичні, правові, наукові, громадські організації подали заяви зі списками, де вказали прізвища тих людей, яких вони хочуть увести до складу Конституційної асамблеї. Президент не відхилив жодної пропозиції.

Асамблея не порушила жодного параграфа положень і статуту, проводячи свої засідання, кожному надавалася можливість виступити, й кожне питання ставилося на голосування. Якщо за ваше питання не проголосували, то не можна кидатися в амбіції. Якщо ми керуватимемося амбіціями, то ніколи не прийдемо до спільного знаменника. Коли говоримо про демократію, правову державу, то повинні дотримуватися права, ми не можемо комусь рекомендувати керуватися законами, а самі діяти, як заманеться.

– **Дуже дякуємо вам за те, що змогли знайти час для інтерв'ю.**

Записав Тарас ПОМАНЮК.

13

Чи не найскладнішим питанням концепції, як наголосила **секретар Конституційної асамблеї Маріна СТАВНІЧУК**, є організація державної влади. Конституційна асамблея розглянула декілька альтернативних пропозицій, які є прийнятними з точки зору власного національного досвіду та європейського конституціоналізму.

Комісією Конституційної асамблеї з питань організації державної влади запропоновано еволюційний підхід. У його основі – створення нової системи балансу повноважень, що посилює ефективність і відповідальність кожної інституції, контроль Верховної Ради за діяльністю Кабінету Міністрів, надає Президенту більше можливостей впливу на парламент через нові підстави розпуску: несформування уряду у визначений час, право формування «робочого уряду» на період дочасної виборчої кампанії, формування нового уряду тощо.

На засіданні **Голова комісії Конституційної асамблеї з питань організації державної влади Андрій ЄРМОЛАЄВ** наголосив, що сьогодні важливо уникнути інформаційних пліток, пов'язаних із тим чи іншим підходом до змін Конституції, адже підхід Конституційної асамблеї буде єдиним і пов'язаним із остаточним прийняттям документа.

Нагадаємо, що 14 червня Венеціанська комісія схвалила висновок щодо пропозицій про внесення змін до Конституції України у сфері правосуддя.

Наприкінці минулого року до Конституційної асамблеї надійшов проект закону України про внесення змін до Конституції України щодо посилення гарантій незалежності суду, напрацьований робочою групою адміністрації Президента. У Конституційній асамблеї також напрацьовувалися пропозиції щодо напрямів та підходів до реформування Основного Закону.

За словами **Голови Конституційної асамблеї Леоніда КРАВЧУКА**, пропозиції, надіслані в робочому порядку до Венеціанської комісії, загалом оцінені

позитивно, тому Конституційна асамблея може брати їх за основу у своїй подальшій роботі над змінами в цій сфері. Ймовірно, вже найближчим часом Конституанта запропонує доопрацьований (із урахуванням рекомендацій Венеціанської комісії) законопроект, який буде надіслано Президентові.

Окрім того, Венеціанська комісія опрацювала Закон України «Про всеукраїнський референдум» і проект закону про проведення перевиборів у п'яти проблемних округах, які загалом отримали негативні оцінки та визнані такими, що потребують змін і доопрацювання.